

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek
s a lap kezelését illető minden tárgyak
a kiadó hivatalhoz (Első magyar egye-
sületi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18
sz. a.) intézendők.
Bármentetlen levelek el nem fo-
gadtatnak.

Előfizetési ár:
egész évre 20 frt, félévre 10 frt, ne-
gyedévre 5 frt.
Belgatási díj: 6-hasábos petit-sor
5 kr., bélyegdíj mindenbelgatásért 30 kr.
A „nyilt-tér”-ben
4-hasábos petit-sor 20 kr.

T. Olvasóinkhoz!

Addig is, míg évnegyedi felhívásunkat közé tennénk, bátorkodunk figyelmeztetni t. olvasóinkat, hogy lapunk f. évi april el-sejétől kezdve tejemesen nagyobb alakban folytatja pályáját, az előfizetési ár mara-dván mint eddig:

egész évre	20 frt	—	kr.
félévre	10	—	—
évnegyedre	5	—	—
egy hóra	1	70	—

Pest, márcz. 15. 1868.

A „Függ. Lapok” szerkesztősége.

EGYHÁZI ÜGYEK.

Pest, márcz. 19.

Míg lapunk esőndes lassúsággal halad előre az akadályokon át, védve magát a sűrű támadások ellen, egyengetvén útját elmékben és kedélyekben a nagy egyházi átalakulásoknak: addig egy másik colle-gánk, a „Századunk” salto mortaléval rohan az ügy legközepére, vihart szórva mindenfelé, meglepő hírével.

Folyó hó 16-ról ugyan is következő bé-si tudósítást hoz:

„Csak néhány sorban sietve tudósítom önt egy igen fontos és mindenestre örven-detes hírről — A magyar püspökök ama munkálatait, melyet a „Századunk” sikerült napvilágra hoznia, s mely a király elé terjesztetett helyeslés végett, ő Felsége azzal utasította el, hogy az ügy a magyar országgyűlés elé tartozik.”

Eddig a „Századunk” híre. Tudósító azt „örvendetes”-nek írja, mi ebbeli nézetében nem osztozhatunk.

Legközelebbi napokban mi is hallottunk ilyes nyilatkozatokat a püspöki munkalat sorsáról, s a királyi kabinetnek azon mun-kalat iránti érzelmeiről. De e hírek hatása reánk lankasztó volt.

Siet ugyan a „Pesti Hirnök” tegnapi számában a főttebbi hírek hiteles-ségét kétségbe vonni, de azt nem ha z u d t o l j a meg. Pedig ő közel áll azon leghitelesebb forráshoz, ahol a „S z á z a d u n k” híreinek valótlanságát azonnal megtudhatta volna.

Sőt aggodalmas gyanunkat növeli azon mérges, egriort modor, azon heves kifakadá-

sok, melyekkel a „Pesti Hirnök” a végzetes tudósítást fogadja.

Midőn a püspöki munkalat tartalmát a „Századunk” közzétette, nem hittünk neki. Mert szerettük volna, hogy igaza ne legyen.

Három nap folyt el, s bebizonyulva lön, hogy neki volt igaza.

Igen, de hát hova jutunk, ha a korona csakugyan visszautasítja vala a püspöki munkalatot?

Mielőtt erre találó feleletet adnánk, kandiságunk az okok után kutat, melyek a püspöki munkalat állítólagos fátumát szülték.

E tekintetben maga az érdemleges tu-dósítás is ad egyes támpontokat.

Azt mondja: „E ö t v ö s báró ur fel-terjesztésének tehát, melyben e javaslat ellen nyilatkozott, kívánt sikere lett.”

Miért nyilatkozott volna miniszter ö exája a püspöki munkalat ellen? Talán mert sokat adott, s az alkotmányos intéz-mények szabadelvü határait is túlszár-nyalta?

Avagy talán az ellenkező áll, vagy is az, hogy E ö t v ö s ö exája nem találta elfogadhatónak, a püspöki munkalatban elfoglalt alapot, s nem tartja azt olyannak, mely a szükséges rendezés sikerét bizto-síthatná.

Legyen ezen eset közül akármelyik a való, mi e körülményben igazolását látjuk azon elveinknek, melyeket még a mult év végén fejtegettünk, midőn a sz. István tár-sulat által kiadott füzetét K ö r m ö c z y Imre kanonok urnak ismertették.

Nyomadókos lett volna, ha a fejedelmi szentesítés alá nem huszonkét püspök ja-vaslata, hanem a magyar nemzet katolikus összes képviselőinek munkálata terjesz-tetik, mint olyan, mely nem egyoldalulag hozatott a nm. püspöki kar által, hanem a melyet az alkotmányos nemzet közvéle-ménye, óhaja, s az időviszonyoknak megfe-lelő együttes ténye az egyházi és világi katolikusoknak létesített.

Be kell ismernünk, hogy az új alkot-mányrendszer egészen új és a régítől telje-sen eltérő állapotokat teremtett nálunk is, melyeket a parlamentarizmus kormány s az alkotmányos fejedelem teljhatalmialag nem ignorálhat.

Hogy az alkotmány által biztosított törvényes vallászabadság minden követ-kezményével együtt elve lett a politikai rendnek, a társadalmi fejlődésnek.

S hogy bár meglepő volt a fejedelmi vá-

lasz, mely az osztrák püspököknek szóllott, de megtörtént, s a vallási kegyeletéről híres H a b s b u r g h á z egy ivadéka nem ismerte lelkiismeretébe ütközőnek apostoli joga és kötelme mellé helyezni alkotmányos ural-kodói tisztét sem.

Az idő tényeket teremtett fejleményei-ben a katolikusok számára is, melyeket ismerni és figyelni tartozunk. Gondviselés ujjá int felénk az eseményekben, melyek ezélejt bár földje homály a halandó előtt, de az új rend igazságát és a jónak diadalát fogják eszközölni az emberiség boldog-ságára!

POLITIKA, KÖZGAZD., PÉNZÜGY.

Pest, márcz. 19.

Igyekezünk alap gyanánt kimutatni azon szükségességet, miszerint mi minden alkotásainknál kénytelenek vagyunk törté-nelmi fejlődésünk formáit is mindenütt és mindenben tekintetbe venni, és azoknak módosító követelményeit soha számításaink-ból ki nem feledni.

Schol ezen sajtószerség élesebben nem merül föl lelkünk előtt, mint midőn a f e l s ő h á z r e n d e z é s e n e k részleteire gondolunk.

Az európai státustanban a k é t h á z i r e n d s z e r annyira megvitattott és tisztá-ba hozott kérdés, hogy óvakodunk min-den elméleti fejtegetésektől ezen, a tudom-ányban túlhaladott, állápontra nézve.

Annnyit megjegyzünk, hogy az 1848 előtti időkben a felsőház elméleti fontossága két mély jelentőségű indoknál fogva, sokkal esekélyebb volt, mint azóta s ezentúl!

Egyik az, hogy 1848 előtt az akkori követek házában működése a hatóságok utasításain nyugodott. Rögtönözni törvé-nyeket már csak azért sem lehetett, mert a követ vitálisabb kérdésekben kiüldönek — a hatóságoknak — utasítása nélkül nem is szólhatott.

A kezdeményezés tehát megtörténhetett, de annak, mielőtt érdemleges tárgyalás alá vehető volt, az ország valamennyi hatósá-gainak hosszadalmas megrostálásán kelle keresztlü mennie. Ott még fontosabb ügyek-ben bizottmányi előleges meghányás, s sok fontolgatás után került a hatósági közönség elhatározása alá s így jutott a követ végre azon helyzetbe, hogy a kezdeményezett kér-désről véleményt mondjon, szavazatot ad-hasson

Másrésről törvényeink országgyűlésen

kívül megvitattott s a hatóságokban előké-szített s igen élénk eszmecserében kitisztá-zott kérdésekből keletkeztek, mely körülmény a törvények körüli károssá változható rögfönzéseket kizárta.

E rendszer megváltozása egyik indok s nem esekély nyomaték, mely a felsőház mai feladatát fontosabbá teszi, mint volt va-laha 1848 előtt.

A másik indok, a nemzetiségi viszonyok új alakulása.

A politikai egyenlőség kimondása után elutasíthatlan következmény lön a fajok egyenjogosítása is, s mint természetes, a fajok nemzetisége felmerült a politikai nem-zetiség mellett. Nekünk a politikai nemze-tiség szilárd fennállása, s annak megóvása minden körülmények közt l é t k é r d é s. Oly viszonyok közt, mint mi vagyunk, hol a politikai nemzetiséget képviselő faj tényle-ges számszerinti minoritásban van, világos dolog, hogy a politikai nemzetiség biztosí-tékainak súlypontja nem az alsó, hanem a felsőházban létezik.

Megengedünk a felsőház — jobban mondva — az aristocrazia ellenecinek min-dent elmondani, a felsőházi tagok politikai iránya, elvei, befolyása felett, megengedünk felhozni panaszokat a hatalom iránti viszo-nyairól a felsőház tagjainak, de azt sola legnagyobb s legeggyoldalubb ellene sem fogja feltenni, sem felhozni, hogy a poli-tikai nemzetiség árulójává lehessen s an-nak érdekei ne legyenek kezében s ol-talma alatt teljesen megnyugtatólag elhe-lyezve.

A politikai kérdések azon része, mely a társadalmi osztályok egymáshoz viszonyát érinti, a teljes egyenjogúság törvényesítése által el lévén intézve, megszünt minden jó-zan aggály a felsőház tulhát ellenállása iránt, alig lehetne ma már kérdést gondolni, melyben a felsőház és alsóház közt éles con-flictusok támadhatnának, ellenben nemze-tiségünknek s a politikai egységnek mind-íg hű és törhetlen támaszai fognak lenni.

Ha a törvények feladata az, hogy a le-hető bajok ellenében gátat emeljen, annak mindig a lehetőséget kell számba venni. Az nem fekszik a lehetőségek vonalán túl, hogy az alsóház nemzetiség tekintetében fajunk érdekeire nézve tetemesen gye-nülne, ellenben ez a felsőházra nézve lehe-tetlenség.

Es ebben fekszik nálunk a felsőháznak kiváló jelentősége.

Ez különben oly tárgy, miről üdvösebb

TÁRCZA.

Közlemények

az 1848-diki püspöki Emlékiratból.

IV.

22. §. A magyar királyok kegyuri joga.

Magyarországban első sz. királyunk, István, páratlan apostoli buzgósággal terjesztette a kath. hitet, s ennek fönttartására püspökségeket alapított, kolostorokat épített és javadalmazott, s ezen apostoli munkásságának megtiszteltetéscél nyerte a római sz. széktől a királyi koronával együtt az általa alapított egyház körüli pártfogói jogot. Ver-bőcezi a H. K. I. R. 11. czim. e jog eredetéről követ-kezőleg emlékezik: „Quia Hungaria non per prae-dicationem Apostolicam, vel Apostolorum, quorum principis vicem et personam in terris Papa gerit, sed per institutionem proprii regis eorum sanctis-simi videlicet Stephani Regis conversi sunt ad Catholicam fidem, qui primus omnium episcopatus, abbatias, praepositoras hoc in regno fundavit, et harum omnium ecclesiarum praelaturas, ac benefi-cia solus ipse ex natu summi Pontificis, quibus maluit, idoneis tamen et virtutibus probitatum insignitis contulit.” — II. Sylvester pápa pedig az apostoli sz. királyhoz irt válaszában e jogot ezen kifejezésekkel ruházta sz. Istvánra, s törvénye-sen választott és megkoronázott utódaira: „Et quia nobilitas Tua Apostolorum gloriam aemulando, apostolicum munus, Christum praedicando ejusque fidem propagando gerere non est dedignata, no-strasque et sacerdotii vires supplere studuit, atque apostolorum Principem prae caeteris singulariter

honore: idcirco et Nos singulari insuper privi-legio Excellentiam Tuam, tuorumque meritorum intuitu haeredes ac successores Tuos legitimos, qui sicut dictum est, electi atque a Sede Apostolica approbati fuerint, nunc et perpetuis futuris tempo-ribus condecorare cupientes; ut postquam Tu et illi Corona, quam mittimus, rite, juxta formulam legatis tuis traditam, coronatus vel coronati existi-teritis, cruceam ante se Apostolatus insigne gestare facere possis, et valeas, atque illi possint valeant-que: et secundum quod divina gratia Te et illos docuerit, Ecclesias regni tui praesentes et futuras, Nostra ac successorum nostrorum vice disponere, atque ordinare, apostolica auctoritate similiter concessimus, volumus, et rogamus, sicuti in aliis literis, quas in communi ad Te, optimatesque regni, et cunctum fidelem populum per nuncium nostrum quem ad Te dirigimus, deferendis, plenius haec omnia explicata continentur.”

Világos ebből, valamint az egyházi közjog el-vei szerint is kétségtelen: hogy a magyar királyok legfelsőbb pártfogói jogukat, melynélfogva az ország püspökeit, apát- és prépostjait eddig kine-vezték, az egyházi külvizonyok fölött pedig leg-felsőbb rendeleteikkel intézkedtek és határoztak, magától az egyháztól nyerték, és hogy az nem azon felségi hatalomnak kifolyása, melylyel a polgári álladalmat vagy maguk kormányozták, vagy ezen-tel felelős miniszteriumaik által kormányoztatni fogják.

Az első sz. királyunknak engedett terjedelmesebb pártfogói jog, Kálmán ideje óta szűkebb körre szorított, mi leginkább a Németországban oly nevezetessé lett inestiturai vetélkedések követ-keztében történt. Mert ámbár buzgó és vallásos ki-rályaink a püspökök és más főpapok kinevezésé-

ben a német császárok visszaéléseit nem utánoz-ták: mégis miután a németországi káptalanok 1122 óta a II. Calixt pápával kötött békeszerződés nyomán, a püspökök választására följosítottattak, e jogokkal a magyarországi káptalanok is élni kezdtek. A magyar egyház történetében is fen-nmaradtak nyomai a káptalani választásoknak, melyek azonban itt a fejedelmi pártfogói jog irá-nyában lábra nem kaphattak ugyan; de mind-amellett is Zsigmond császár és király nem tartá feleslegesnek a konstanzi közönséges zsinatban a magyar királyság kinevezési jogát maga és utódai számára a sz. Istvánnak engedett kegyuri jog megerősítése által biztosítani, mire a zsinat annál hajlandóbb lehetett, minél kitűnőbbek valának Zsigmondnak az akkori egyházi viszályok ki-egyenlítésében szerzett érdemei.

Egyébiránt is a magyar királyok a kinevezési joggal élve, az egyháznak mindenkor engedtek annyi befolyást a püspökök választására, a meny-nyit az akkori körülmények szerint, és az ak-kori status szerkezetben magának igényelhetett. Tanácsaikban, még ha táborba mentek is, több püspökök ültek, a fötitoknokai vagy kancellári magas hivatal többnyire primások, a helytartóit és kinstárnokait igen gyakran püspökök vagy más egyház főnökök viselték, kik ezen állásukban a püspökök megválasztásában is illő befolyást gya-koroltak. Az újabb korban pedig, midőn az orszá-gos főhivatalokra már világiak alkalmaztattak, a primások tették a megüresedett püspöki székekre a kijelölést, s a fej-delem bízodalnát bíró más püspökök is legfelsőbb kéziratok által nem egy-szer szólították föl azon egyháziakkak, kiket ők a főpásztori magas, de terhes hivatalra alkalma-saknak ismernék, megnevezésére.

Az ily választási mód, ha nem is tökéletes, mivel mellőzhető, de mégis megnyugtató, s legtöbb esetben kielégítő biztosítékot nyújtott a magyar kath. egyháznak, hogy a főpapok megválasztásánál az egyházas szellem, papi erényesség és tudom-ányosság sulyozó kellékeknek tartattak. Magyar-ország története, melynek lapjain a nagynevű híri püspökök, az apostoli buzgóság munkáiban fáradhatlan főpásztorok schol sem hiányzanak, igazolják e nézetünk helyességét, de egyszersmind azon méltányos kiváratot, azon alapos követelést is, hogy ő Felsége magának és törvényes utódai-nak a püspökök, apátok és prépostok kinevezését, mint az átruházhatlan legfelsőbb pártfogói jog ki-tűnőbb hatáskörét a III. t. cz. 7. §-ban, a változott kormányformában is, mely szerint a korona tan-ácsosai egyedül csak a felelős miniszterek lettek, fönttartván: az egyháznak, mely egykedvű a ki-nevezendők iránt épp ugy nem lehet, mint saját léte vagy nem léte iránt, engedjen a főpapok vá-lasztásában legalább annyi tért és befolyást, hogy az a bizodalmat kiválólag bíró, mivel az egyházi téren érdemekkel tündöklő, egyházi férfiak kije-lölésével, óhaját nyilváníthassa. Történjék az-tan ezen kijelölés az érdemeseknek az összes püspöki kar által nemzeti zsinatban vagy azonki-vül: nyilvánuljon ezen óhajítás az elárult székes megye papjainak részéről, vagy folyjanak be-vegyes egyházi gyülekezetekben a hívek is kép-viselők által a bizodalom megszavazásába (noha az első módot tartjuk legbiztosabbnak), csak hogy az egyházi szellem és egyházi érdekek legyenek ott a fötényezők és irányadó vezéresillagok, ma-gát az egyházi befolyást tekintvén lényeges kér-désnek, annak bármelyik alakját egész lelkesedé-sel fogjuk üdvözölni.

Pr. szerint a jutott a magyar ez. értelmezésére, melyek a ma-otak, successive minden Magyaror-ornokság alá he-ronásokat a ki-rangban megha-rgya lesz. A jövő t kap.

keresztő: HÁLY.

Adva	Tartva
82.—	83.—
119.75	120.25
96.50	97.—
50.—	90.50
84.—	84.50
—	—
93.—	94.—
—	—
77.—	77.50
81.40	81.80
94.—	95.—
—	—
97.—	97.25
116.40	116.60
46.25	46.30
5.54 1/2	5.56
9.31 1/2	9.32
1.70 1/2	1.72
114.50	115.—

Simig Rezső s. k. főközp. urad. tisztartó.

sokat gondolkozni, mint sokat beszélni, csak mi a mondók vagyunk, hogy a felsőház nálunk annyira fontos hitünk szerint, hogy mi azt nem kétkednénk politikai nemzetiség végbástyájának nevezni.

Epen mert mi a felsőház ezen hivatását magasra helyezük, óhajtanunk kell, hogy a rendezés által mai szerencsétlen állásából mielőbb kiemeltessek, s oly szervezést nyerjen, melyben állásának tudatában mielőbb ismét magához méltó állást foglalhasson el és megint öntudatos tényezője legyen a magyar törvényhozásnak.

Levelezések.

Miről van sajtólag szó?

Nagyszombatvidék, marec 15-kén.

Epen hat éve, hogy egy világi férfiú k-i tanár heves vitába eredt velem a pápai államnak a sz. szék általi fegyveres védelme fölött. Mindig oda ment ki okoskodása, hogy Krisztus helytartójára illetlen birtokát fegyveres kézzel védelmezni s vért ontani. Már midőn mindkettőnk e mellett belefáradt a nagy vitába, kérdezte tőle: elismeri-e, hogy bármely jogos birtoklót erőszakos támadás ellen fegyverrel is védelmezheti? Azt el. Elismeri-e, hogy a pápa a római állam jogos birtokosa? Azt is. Van-e tehát joga a pápának, mint állama jogos birtokosának, államát az erőszakos támadás ellen fegyverrel is védelmezni? Minthogy megengedte a majort, és elismerte a minort, mit volt tenni, elfogadta a conclusiót is. De a refrain még is az volt: de hát mégis... és rekedt torokkal elváltunk egymástól. De hogy sikerült volna őt capacitálnom — kétkedem.

Igy vagyunk az autonomiával is. Már két hónapja, hogy a vita foly, de a vitatárgy felőli fogalom oly zavartnak mutatkozik az I. T. szerint, miszerint joggal feltehető, hogy alig van tisztába önmagával: mit védelmez, mit támad.

Ha az ember scholasticus taglalja érveit, annak majd mindegyikére elmondható: concedo majorem, nego minorem, per consequens et conclusio-nem.*) S így a sok falsum suppositum miatt, mi az eddigi vitaközlés haszna? Valószínűtlen a bele fáradás, ha csak azt a szenvedély oly szívóssá nem tenné.**)

Vitaközlésben a definitív és ultima differentia szigorú praecisiója oly nélkülözhetlen, hogy e nélkül — kiindulási és érintkezési pont hiányában — akár itéletnapig vitaközlhetünk, de meggyőzni egymást ugyan nem fogjuk.

Véleményem szerint az autonomia, vagy inkább kath. kérdés körül épen e hibába estünk. Az egyik nem praecisította a definitiót és ultima differentiát, a másik nem tudja, vagy nem akarja őt érteni, s ez esetben szándékosan ferdit és gyanúsít.

Még csak a kérdés természetét illetőleg sem vagyunk tisztában. Felfogásom szerint a kath. státus ügye nem tisztán hierarchiai, épen nem politikai, hanem igenis egyház társadalmi kérdés. Meg kell a dolgot saját nevével nevezni, s világosan jelölni, miről van sajtólag szó. Azért szükségesnek látom definiálni az autonomiát, nem mint a tanító egyháznak az államtól független kormányzatát, mert, sicut misit me Pater, et ego mitto vos. Joan. 20. Ez tehát dogma, s így nem lehet vita tárgya; hanem csakis mint a híveknek az egyházi érdekközösségbe vonását.

Helyén látom előre bocsátani még a következőket. A canonisták az egyház jogát átlag in sacra et circa sacra jogokra osztályozzák. Mindkettőt birja az egyház jure divino; a jogezim tehát csakis őt illeti. A különbség a kettő között az, hogy az in sacra jogokat sem az állammal, sem saját híveivel meg nem oszthatja, ugy mint nem is osztotta meg soha, és pedig institutione divina. Circa sacra jogait azonban saját érdekének szemelintartásával megosztja az egyház majd híveivel, majd az állammal azon mérvben, melyet az existenciális eszélyes számbavétele kívánt.

De valamint az állam jogosan nem igényelhetette az in sacra jogokat, ugy a hívek sem igényelhetik azokat; még pedig mindketten az isteni jogezim hiánya és saját incapacitásuk miatt. E jogok tehát, mint egyedül az episcopatus által gyakorolhatók, a kath. státus jogkörét absolute nem képezhetik.

De másrészt valamint az egyháznak joga volt megosztani circa sacra jogait az állammal, ugy el nem vitázható ezen megosztási joga hívei irányában sem. Az egyház tehát valamint jogait in sacra meg nem oszthatja senkivel, ugy jogában áll a circa sacra jogokból akár az állammal, akár saját

híveinek többet kevesebbet engedni, a mint az existenciális és saját érdeke kívánja.

Ez értelemben és jelen helyzetünkben: a kath. autonomia az államtól az egyházra visszaállandó circa sacra jogoknak oltalom fejében megosztása a hívekkel.

Igen, de hát mégis... Az egyház ugyan megosztotta circa sacra jogait az állammal oltalom fejében anélkül, hogy saját isteni missiójában akadályoztatott, vagy jogezimét az állam irányában feladta volna; de teheti-e ugyanezt híveivel anélkül, hogy missiójának fennakadása, jogezimének megtagadásától ne tartson?

E kérdés legbiztosabb megoldásául szolgál az egyház első háromszázados gyakorlata, mely szerint még a legéletbe-vágóbb jogban — a püspök-választásban is jelentékeny osztályt juttatott híveinek a nélkül, hogy valami rosztól tartott, vagy magát isteni missiójában akadályozva, jogát sértve érezte volna. S különben is ha nem félt az egyház megosztani e jogait a durva erőszakú állammal, melyben a sokszor szeszélyes államfő, vagy emberei ama jogokat gyakran épen nem az egyház ügyére használnak; akkor valóban igen nehéz a priori helyeselni e feltételeket a hívek irányában, kik között az egyéni szeszély a testület túlsúlya miatt, még a legnagyobb erőfeszítés mellett is alig volna érvényesíthető.

De resumáljuk már az eddig mondotakat.

A híveknek még oltalmuk fejében sem lehet legkisebb igényük is in sacra, mert ezek a lelkiismereteket érintik, s így e jogokra nincs is képességük;

az egyháznak jure divino van jogezime az államtól reá visszazállandó circa sacra jogokra!

az egyháznak jogában áll e jogokat híveivel megosztani;

de minthogy e jogok jogezimű birtokosa az egyház, ennek hívei még oltalmuk fejében is e jogoknak csak megosztását és nem feladását igényelhetik.

Ez lenne véleményem szerint a kölcsönös érdekek kiegyenlítése. Kevesebb jog egyfelől, több jogáldozat másfelől zavarná a veszteség és nyereség, a jog és kötelem, a befolyás és oltalom egyensúlyát.

A kath. autonomia közösségbe bevonandó hívek jogköre tehát miben sem érintheti az egyháznak in sacra jogait; a circa sacra jogoknak a k e d i g o l t a l m u k f e j é b e n i s c a k m e g o s z t á s á t, d e n e m f e l a d á s á t i g é n y e l h e t i k.

Hogy az egyháznak a hívek oltalmára szük-sége leend:

hogy ez oltalmat csakis hívei józan érdekeinek kielégítése után remélheti alaposan;

hogy a hívek érdekei csak is jogadás és befolyás által kielégíthetők, ezt ugy hiszem, senki sem fogja tagadni.

Már most mennyi jogot és befolyást adjon az egyház híveinek, s viszont ezek mily oltalommal szolgáljanak az egyháznak, azaz mi legyen a jog és kötelem hányada, az a két fél kölcsönös meg-egyezésétől függ. Ezt a priori meghatározni nehéz, ne mondjam lehetetlen feladat. Annyi áll, hogy valamint a jog ki nem erőszakolható, ugy az oltalom sem parancsolható. Mindkettő a kölcsönös érdekek kiegyenlítésének eredménye leend.

Mindenesetre pedig a nemzeti zsinat teendője, világosan körvonalozni a kath. státus jogkörét, az az megjelölni, miről van joga bátorozni a kath státusnak, és miről nincsen. E körvonalozás a lehető surlódások elkerülése végett nélkülözhetlen. Ugy-szinte meg kell akadályozni a felek lehető folytonos túlsúlyát anélkül, hogy a kellő befolyás valamelyiktől megtagadhatnák, vagy csak akadályoztatnák is. Egyedül ez alapon remélhető az új szövetség állandósítása, s ha Isten engedi, magyar anyaszentegyházunk felvirágzása.

Ha ki tehát szólni kíván e tárgyhoz, tegye-higgadtan, mint ahhoz illő, nem pedig sine lege, sine cruce. Midőn hibás véleményeket kiigazítani akarunk, ne mártusok tollunkat epébe, mely kiszorítja az észet a velőből, az argumentumnak súlyt nem kölcsönöz, a vitát pedig rendesen odiosus irányra tereli.

Ne küzdjünk egymás ellen a gladiatorok táj-téző dühével; ne nyuljunk hirtelenkedve a lelki-ismeret szentélyébe, mintha az egyik fél anyaszent-egyházunk fidei depositumát, szervezetét, hitéleti fegyelmét, isteni tekintélyt, a püspökök isteni jog-hatóságát felforgatni, az egyházat isteni küldetésében gátolni szándékoznék. Az I. T. s annak néhány munkatársa vagy levelezője ne tartsa magát kizárólagosan szabadalmazott katolikusként, ne folytassa vitáit passióból, ne czáfoljon szenvedély és személyeskedéssel, hanem érvekkel bizonyítsa állításainak alaposágát, s kinek egészséges a ve-leje, érvekből és ellenérvekből is belátandja s el-találandja, kinek van a két fél közül igaza. Minden egyéb vitaközlési modor csakis lapítottul hasz-nálható, de nem bizonyítékul. Tartsuk meg szigo-

ruan sz. Pálnak I. Cor. 13, 1-8. intelmét. Legyen kath. jelszavunk: in necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus charitas!

LAPSZEMLE.

Örvendetes jelenség, midőn egy kerkérdés nem hosszu idő előtt az előtérbe állítva s az eszmecsere terére állítva, oly erőre kap, hogy naponta több, több érdekeltek tesznek valóságára kezdeménye-ket s végkép az összes irodalom is akarva, nem akarva is beveszi tárgyalásainak sorába, szóval odajut, hol többé ignorálni nem lehet.

Ez a kath. egyház autonomiája, mely végre valahára már a P. Napló hasábjain is megjelenik s tárgyalásra talál.

Mennyivel több sulyt szeretünk tulajdonítani a P. Napló magartatásának a felmerülő egyes kerkérdésekre nézve, mely azt már pártállásánál fogva is megilleti, annál sajnosabban vesszük, ha épen a P. Napló oly módon kezeli a kérdéseket, mint ezt a kath. autonomiával teszi, mely kérdés fontosságát oly magasra helyezi, mint magasra senki más, és még is annyi téveszmét mond el e kerkérdésről, mely olvasóit könnyen igen félre-vezetheti.

Mi e felfogásokat őszintén sajnáljuk, de az ügy érdekében kénytelenek vagyunk e taglalásban foglalt ellenmondásokkal teljes felfogásokat meg-világitani s utbaigazítani.

Elismeri a P. Napló, hogy a gyulafehérvári kath. gyűlés „heves viták után elkeseredett kedély-ű” oszlott szét, az ott készült „munkálat iránt ellenszenvvel viseltetik a többség, mely azt el-fogadta, a kisebbség óvást s ellenvéleményt csatolt melléje, ugy lett az felterjesztve a kormánynak és fejedelemelek;” azt mondja tovább, hogy „követke-zetesen fenntartott szakadást tapasztaltunk az egy-háziak és világiak közt.”

Ezeket tehát, mint tényeket a P. Napló be-ismeri, hogy a munkálat a többségnek sem kell, a kisebbség tiltakozását adott be ellene, hogy az egy-háziak és világiak élesen különváltak s elkesere-dett kedélyvel váltak szét — és mi következtetést von ki ebből a P. Napló? Am halljuk magát:

„Hogy azzal a munkálatmal nincs megelégedve senki, sem a püspök, sem a papság, sem a világiak, az talán legajánlatosabb oldala a munkálatnak. Ezen tervezett egy compromissum, s mint minden compromissum, ugy ez is nem fejezi ki senki meggyőződését.”

Az Isten szerelmére kérjük a P. Naplót, vi-gyázzon az ily veszedelmes doctrínákra. A kath. autonomiájáról azt mondja, hogy az hivatva van „az egyház jövődjének alapjául a hívek-nek alkotmányul szolgáljni,” és ez alkot-mány ajánlatos voltának criteriumául azt állítja fel: hogy senkinek sem kell! Ezt el lehet mondani Schmerling miniszter februári alkotmá-nyáról is, melyet szinte az tehetett ajánlatossá, mert senkinek sem kellett.

De tovább különös fogalmát állítja fel a com-promissumoknak, melyeknek kiváló becsét kellő-leg méltányolja.

Mi is hiszünk a P. Naplóval, hogy törvényho-zás terén a compromissumok becse a legnagyobb, ezt tartjuk a többség zsarnoksága ellenében a leg-tűdvösebb megoldásoknak, az angol és magyar alkotmányt mi is ily compromissumokból állónak tartjuk, de Isten mentsen, hogy az erdélyi munká-latot valaha a compromissumok nevével tisztelnék meg.

Az-e a P. Naplónak tűdvös compromissum, ha a felek elkeseredett kedéllyel oszlanak szét, megszakadnak élesen vilá-giak és papok, 42 pap lesz az 35 világit, és végkép a leszavazott fél tiltakozását terjeszti fel.

Ez tehát a compromissum a P. Napló szerint?

Mi ugyhiszünk, az érdekeknek kibékítése, az ellentétes törekvések közti kialakulás nélkül nincs compromissum, mely csak akkor támadhat, ha a felek kölcsönösen engednek s a kölcsönös enge-dés mértékében helyreállítják a kölcsönös bele-nyugvást.

Hogy ily ferde felfogások alapján, hogy ily szerencsétlen kiindulásból aztán mennyire téves, és szerencsétlen következesek fakadoznak magára a kérdés lényegére nézve, el lehet képzeln.

Nem szeretnénk a P. Napló hasábjairól igazo-lást, sőt felbátorítást nyerne oly törekvés és oly eljárás, mely semmi körülmények közt sem formá-jára, sem eredményeire nézve nem menthető, s me-lyet leírásában maga a Napló leginkább megbé-lyezett.

Ilyeket olvasni a Naplóban annyival saj-nalatosabb, mert meg lehet vala várunk épen a Naplótól, hogy e kérdést, mint erdélyit, melynek ott történelmi multja van, több figyelem-mel s mindenesetre annyi alaposaggal fogja ke-zeltetni, mennyit az érdemel s minket nem hoz azon kedvetlen állásba, hogy vele e főtgyűnkre nézve szembeszállva állítványainak egész gyarló épületét megtámadjuk s erre visszatérni kénytele-nek legyünk.

Nem tehetjük, hogy hálás viszonzással ne fo-gadjuk azon keresztény figyelmet, mely kath. col-legánkat a „Pesti Hírnököt” tegnap az önfel-edésig határos leereszkedés birta irányunkban.

Egy szerkesztői jegyzetben, mely magának a „Pesti Hírnök” kiadó-tulajdonosának, az általunk is tisztelt Török János urnak öreg pennájából folyt, a „Független Lapokra” és annak elvarátaira, de meg előfizetőire is következő apotheosis lett megírva:

„A kath. egyház emancipációja, (Ho, hó!) No öreg ur, így már gratulálunk! A mi emberünké lett. Csak rajta, szokott következetességgel! De — mit mondanak majd ehez valahol?! s országos kiküzdésének processusa nem oly egyszerű, hogy az egy varázsütéssel s pusztá szavazással rövid uton elérhető legyen, mint azt némely vérmesek hiszik, vagy az ámitók (Ilyenek is vannak?) hitegetik... nem is terelhető azon széles poli-tikai határok közé, hova azt némelyik papi mal-contentus (Paptársak halljátok?!) vagy meg-gondolatlan ábrándos fiatal ember mint a minők a „Független Lapok” körül, az egy-ház ügy legnagyobb botránnyára csoportosulnak (Lám, lám! ez a baj! Csoportosulnának csak az öreg „Pesti Hírnök” mellé, hej az épületes dolog lenne, még a Töröknek is kedve telnék benne a kath. egyház ily örvendetes — alvásán!) — a zavarban halászhatás végett, s ön-érdekből, s hamis ambícióból sodorni törekvésnek!” Mily tősgyökeres, zamatos stíl, s amellet, mennyi benne a katolikus méltóság, a higgadt szelidség!

Azokban ezen fölgerjedést elnézzük az öreg urnak. Az ő korában, megorva, berzenkedővé lesz a legszelidebb természet is.

Helyrehozta hibáját, még ugyanazon jegyzet tizenegyedik sorában, ezeket írva: „Ugy lát-szik, nekünk még sokat kell a protes-tantsoktól minden tekintetben tanul-nunk.” Meglepő őszinteség a Pesti Hírnökben! Csak hogy valahára bevalja Török János, hogy a protestantsoktól is lehet, sőt kell tanul-nunk. Az volna most már érdekes, ha kijelöli vala a „P. Hírnök”, hogy mit tanuljunk a túlsó olda-lon. Mert a protestans autonomia ellen már többször kardoskodott az öreg ur; józanul nem tehető fel tehát, hogy a protestans autonomia iskolájába küldjön bennünket.

Mi megmondjuk, mit mindent lehetne a protestantsoktól tanulni, kivált a „Pesti Hir-nöknek.”

Őszinteséget a hatalom kezelői iránt, s körlelhetetlen szigort a hízogó ámitók se-rege ellen.

Haladást a korról, szeretetet a sza-badság joga iránt; mellőzést a feudaltörek-véseknek; igaz, magyar, alkotmányos kerítését a retrograd irányzatoknak, mely fá-junkat barbárrá teszi; a százaadnak meg-fel-lelő műveltséget, szóban, írásban, életben.

Ezen és sok más tanulmányok igen is ráfér-nének, érdemes collegánk, a „P. Hírnök” vál-laira, akkor talán körül is csoportosulnának holmi malcontentus papi személyek.

Pedig higye el Török János ura kath. egy-ház jelen sorsával minden igaz, jóra való katholikus ember, annál inkább a pap, mal-contentus! Csak ön és lapja, a „P. Hir-nök” van megelégedve az ügy állásával! Fur-csa, de ugy van.

HATÓSÁGI ÉLETÜNK.

A pestvárosi közgyűlést d. j. 4 órakor a főpolgármester megnyitván, Tavasz y képviselő interpellálta az elnököt, mi az oka, hogy az iparbank a dunarajparton levő telek egy négy-szög öléért 200 ft ajánlott s az még is elutasít-tott.

A főpolgármester nem tudott felvilágosítást adni, mert ezen ügy a tanács előtt nem fordult meg, mire Ha v a s képviselő kijelenti, miszerint ezen ügy a gazdasági bizottságban tárgyalatott és ezelra kiküldött bizottság az iparbankkal alkudozásba is lépett s egy négyyszög ölért 220 ft. kért, a bank időközben a hatvani utczában lévő Vodianer féle házra, hol a postahivatal van, — megkezdte az alkudozást és azt meg is vette, — mire az alkudozás a várossal megszünt.

Tha n o f f e r Pál képviselő indítványozta, hogy a bizottságok mihez tartás végett jövedben a törvény szigorú megtartására utasítottassanak, s ne járjanak el önkényesen, hanem a tanácsotl ve-gyék utasításait.

V e e s e y Sándor védi a bizottság eljárását, mert az csak előmunkálat volt s a bank jutányo-sabb telket találna, félbeszakította az alkudozást, minek a bizottság nem volt az oka.

T a v a s z y kijelentette megelégedését a fel-világosítással s egyszersmind új kérdést vet fel, vajjon a párisi világtárlatra a város költségén ki-küldött mérnök Mitterdorfer beadt-e már a neki adott utasítás szerint a mérnöki és építkezési sza-kokban szerzett tapasztalatairól a jelentést?

Az elnök kijelenti, hogy a jelentés még nem adatott be, mire F o r g o képviselő biztosítja a közgyűlést, miszerint Mitterdorfer a mérnöki hiva-talban igen el levén foglalta, csak éjjel dolgozhat, a jelentésen, de azt rövid idő mulva be fogja adni, melynek beadására a közgyűlés által is utasi-tatni fog.

S e h e r pót-utczában felépítendő küldött bizo-tesse munká-Elfogadtatott A föld-ált R e i d v e t ő g e p e r e t e t t .

A tanács szabályok a közgyűlésre viselő indítv-tatott fel, m Staffenberge-csey, Ballag bizottság az evang. e s a tapasz-rosi árvahá-hozni.

Tavaszi fogyasztási fogadtatott. d i g l ő j e n e k m i n t e l s ő i k ö z g y ű l é s s z á m v e v é s u t á n a z i n g a d t a .

A honv-dott bizott-ló számvev-gyűlt 9287 adakozók-pok mellett-nak pedig.

A köz-közmunka-ván Th a r e n d e l t a v e l e m é n y z r ű l i a P e a l e n n e k e k a f e n t t a r t a n .

A tan-ek közm-élenk vita.

T h a k o k e l e t t , v e z ő r e l t e k t ö r v é n y e i n e g y e n l ő s é g m e n t e s s é g k ö v e t e s t t u n k k ű l ö b b t i z t v i s e l ő o d a , ö k e t t e n ö k . N i d e l e t e l l e k z a d ó v m e r t a v á r e s t a n t i a k p o r t a n a n .

A jogegy-dag hercz-ben részt-ha lealáz-adóját, s n a k m e g y j e s z t e s t s .

T a v k e t o s z t j a n e m t a r t j á k á k r ó l l e n e k a z t t e c s o s a b b e k á t ó t , m e l v o n n i .

S i n j e s z t e s t , e g y h á z i m u n k á k t .

C s d g y e i t i s z i m i n t a v f i z e t i k a v á r o s i t i ö s s z e g r ő n a p i v á l i g y n e m j á k , m i e .

S z á l t a l e l n e k ű l n e k j e r t e z t e .

K a e z e n a d m e g i s m e n y o k a t .

N y d é k o z i k n e z v e t e r j e s z t e z e v b e m e g h a g .

T l f o l j a a z a j á n l j a , s t b . t i s z s e n e k .

F a z o n v e k á k a t o k i , S z v o n a t k a z ű g y a t a n á c .

A v a s u t i t e n d ő s a k ö i r á s á v a t a k m e A é s M á a j á n l a t T

hozzátesszük, hogy az előterjesztett egyleti törvény három részre oszlik.

Az első a nyilvános nem politikai gyűlésekről szól, és kimondja, hogy a nyilvános gyűléseket, melyek nem politikaiak vagy választások minden előleges engedély nélkül megtarthatók.

A politikai és vallási meggyőződésük ellenében előleges engedély szükséges. Minden gyűlést be kell jelenteni az illető hatóságnál. A bejelentés oly hét egyénnek kell aláírnia, kik azon községnek lakosai hol a gyűlést megtartandó. Helyet, időt és határozott célját is tudatni kell.

A jelentésre átvételi jegy adatik ki, melyet a felügyelő hivatalnok kívánására elő kell mutatni.

Minden gyűlést zárt helyen kell tartani. Minden gyűlést elnökkel és két alnökkel kell bírni, kik a rendet kötelesek fenntartani, ezeknek nem szabad más kérdést tárgyalás alá bocsátani a kintzöttön kívül.

A hatóság egy törvényszéki vagy közigazgatási hivatalnokot küldhet ki, ki a gyűlést jelen tartozik lenni. E hivatalnok a gyűlést azonnal feloszlatja, mielőtt idegen kérdés kerül tárgyalás alá, vagy ha a gyűlést zártá teszi.

A felügyelő hivatalnok ekkor jegyzőkönyvet készít és átadja az illető hatóságnak. Különböző jogok, melyeket a fennálló törvények a községi előjárásra ruháznak, nem szűntek meg.

A második rész a választási gyűlésekről szól. Ezek a választás kihirdetésének pillanatától a szavazatszedés megkezdése előtti 5 napig tarthatók.

Ebben csak a választási kerület választói vehetnek részt, és azon jelöltek, kik 1858-ki febr. 17-ki senatusi határozatot teljesítették.

A gyűlést a bejelentés utáni napon tartandó meg.

A harmadik rész általános határozatokat tartalmaz és mindjárt a büntető eljárással kezdődik. Büntetés alá esnek azok, kik a törvény ellen cselekszenek, ha a gyűlést szervezték, kik abban elnökölték, kik a helyiséget adták és ezekre kik résztvettek benne, annélkül hogy az előirt föltételek megfeleltek volna.

Mindezek 200-tól 5000 frank erejéig emelkedő pénzbírságra és 6 naptól 6 hónapig terjedő fogságra ítélhetők.

Mindezen tagok, kik a gyűlést feloszlató hivatalnok szavának nem engednek 300-6000 franknyi pénzbírságra ítélhetők és 14 naptól egy évig terjedő fogságra. Ki nyíltan, vagy titokban fegyverrel jelenik meg, 300-1000 frankra ítélhetik. Ez esetben a törvényszék az elítéltet 1-5 évre megfoszthatja választási jogától. A hatóság főnök az oly gyűlést, mely a közbiztonságra nézve veszélyes, elnapolhatja. A gyűlést eltiltani a belügyminiszter jogköréhez tartozik.

Márcz. 12 én Nantesben is voltak zavargások a mozgó nemzetiség összejárásának alkalmából. Itt is a Marseillaisok énekeltek a praefectura előtt, fenyegettek azokat, kik kormányparti érdeklődőkről ismeretek stb. Mint hogy a rendőrség nagyon szigorúlag viselte magát, beleuntak a zajongók a kiáltásba és végül hazamentek. Toulouzeból utólagosan még jelentik, hogy a tömeg egy kitűzött babát vitt magával, mely tábornagy egyenruhába volt öltöztetve, és a becsületrend csilagát a mell táján egy osztriga pótolta.

A zavargás czinkosait, kik el vannak fogva, valószínűleg igen szigorúan fogják megbüntetni. A toulousi praefectus Párisba hivatott, valószínűleg föl fog menteni hivatalától. Mondják, hogy a császárt azon ellenkezéssel, melyet a nép a katonai törvényt iránt tanúsít, igen elkedvetlenítette. De még inkább gondolkodóba esett Niel tábornagy, ki arra számított, hogy a törvényt egész Franciaországban lelkesedéssel fogadják majd.

Algériában a francia kormány zavarai egyre nőnek. A rettenetes szükséghez, mely a bennszülött lakosságot megzsideli, most még ragályos házmáz is járul, és az éhség s döghalál mellé harmadik csapás, a háború állt be. Az 1864 ki felkelők maradványai most újból kitűzték a felkelés zászlaját és a francia területre rontottak.

A kormányzó arab törzsek küldött ellenük, kiket 3500 gyalogos és 500 lovas a rendes hadseregből támogat. Geryville-t nyugatra nagy útközvet volt, melyben a fölkelők vezértük és 150 halottat vesztek. A győzelmű jelentés a zavarok végét még nem tudatja, és bizonyára nem sokára rendeznek afrikai hadjáratról fogunk hallani. Mindezek dacára a francia császár csak jövő évben akar Algírba utazni, hogy a gyarmat állapotáról bővebb tudomást szerezzen magának.

Újlag fölmerül azon hír, hogy Francia- és Olaszország között egyezmény jött létre a felett, hogy a szeptemberi szerződés egy pótezzikkel lássék el. E szerint Olaszország kötelezné magát a pápai államot mostani kiterjedésében elismerni és nemcsak meg nem támadni, de megvédeni. Ez áldozathozatalért Franciaország biztosítaná az olasz egyezményt. E pótezzik szerint a pápa lemondana az eddig elvesztett területeiről, míg az olasz kormánynak kibuvó lyukaeskája maradna, melyen át kötelezettsége alól kibújhat, mivel a pótezzikben világosan kimondatik az is, hogy az olasz kormány a metalan kitörhető fölkelésekért felelősséget nem vállal el.

Angolország. Az angol felsőházban f. hó 13-án oly eset történt, minőt évek óta nem tapasztaltak az arisztokratikus illedelem és angol nyugalom e székhelyén. A felsőházban igen sokan jelennek meg, mert híre járt, hogy Argyll herceg a kormányt meg fogja támadni, s hogy közte és az új lord kancellár Cairns között szóvita van kilátásban. S így is lett.

A várt szóvita nemcsak heves volt, hanem a belevegített erős személyes támadások által igen

közül járt a nemparlamentaris modorhoz, mihez még azon különös látvány is járult, hogy a lordkancellár elhagyta a „gyapjuzsákokat“ (elnöki ülést), s mint egyszerű pártmber szabadon eresztette nyelvét. Argyll hg lord Russel „becsületlen“ politikáját összehasonlítta Disraelinak „alattomos és méltatlan“ politikájával, mely kimutathatólag öröktől fogva minden reform ellen küzdött, s utóbb mégis azt merte állítani, hogy minden reformeszmé csak az ő fejében fogamozott. Disraeli évek óta mindig azt tette, a mit most tagad, s aztán meg azt tette, a mit azelőtt évekig tagadott, most pedig azt próbálgatja, hogyan lehetne a parlamentet, s az egész országot megcsalni.

A lordkancellár azonban a támadónak éppen nem maradt adós a felelettel, sőt inkább kamatos-tól visszafizető s bebizonyította, hogy a reformbill éppen azon pontjait, melyeket most a tory pártnak büntető rónák föl, a liberalisok tukmálták ő rájuk; aztán illetlenségnek és gyáváságnak nevezte azt, hogy a miniszterelnököt a felsőházban támadják meg, ha nem védheti magát, s többi közt azt is állítja, hogy Disraeli a nemes hercegeknek az önmegtagadás elleni kifogásait kézzelfogható módon ezáfolná meg. Erre aztán még egyéb durvaságok is következtek. Ezután lord Russel szállt Argyll hg védelmére, lord Malmesbury pedig a lordkancellárnak secundált, s a mit végül lord Grey és lord Granville mondottak, az sem igen volt alkalmas arra, hogy a kedélyeket megnyugtassa. Szóval igen érdekes botrány volt ez, mely a felsőház mások megszokott nyugalomával igen furcsa, sőt mint gunyoros emberek mondták, jótékony ellentétben állott.

Az alsóházban folyt az ir kérdés fölötti vita. A nap hőse Bright volt, ki fényes beszédet tartott a radicalis reform érdekében. Az ir kérdés fölötti vitának folytatása f. hó 16-ára napoltatott el.

Törökország. A fiatal török párt a konstantinápolyi miniszterválság által úgy látszik nincsen kielégítve. Közönyök következésképp nyilatkozik róla: A mi keresztény Agathonnak a porta tanácsába való meghívását illeti, mely első pillanatban az oszman birodalom minden hitfelekezeteinek egyenjogúsításában jelentékeny lépésnek látszik, a török államférfiak csak azért határozottak magukat e választásra, mert egy keresztény miniszterre bízva a posta és távirtdai ügyet, könnyebben hiszik létesíthetni azt, hogy az eddig a külhatalmak által kezelt nemzetközi posta és távi dai forgalmat a török hatóságokra származtathatják át. Midhat pasának a dunai tartományok eddigi kormányzójának kinevezését az államtanács elrökövé az említett közöny engedménynek tekintti Oroszországra nézve, mely hatalom már rég öhajította Midhatot kormányzó állásától fölmentve látni.

Hogy azonban még jobban bebizonyíthassa a mondott lap, miszerint a miniszteriumban történt változásoknál nem volt a reformkérdés mértékadó, felhozza, hogy a nagy tanács eddigi elnöke Kiamil pasa, a nagyvezér és Fuad pasa személyes barátja

tárcza nélküli állásba helyeztetett, mert azon gyant keltette maga ellen, hogy nézetei a fiatal török párttal egyeztek. Végül azt mondja: Bármit is mondjanak az idegen diplomaták, mi érettek vagyunk arra, hogy keleten ömagunk uralkodjunk, és ha azok minket politikai függetlenségünk utáni törekvéseinkben nem akarnak támogatni, hanem jobbnak látják végig nézni, mint leszünk a képtelen kormány alatt mindig nyomorultabbak, és mint tétetik ki szép országnak mi inkább a külföld zsákmányává, akkor megdöntjük a jelenlegi kormányt és saját erőnkönél fel fogunk tudni oda vergődni.

Az európai Törökországból érkező hírek mindig aggasztóbbak lesznek. Miután a török császári csapatok a pivaikkal összeitköztek és még annyit sem értek el, hogy az elkeseredés nyílt fölkelésben törhetett ki, megtámadták most a vasszejvesieket, és Ali Beg Sobinagics vezérlete alatt a basi-bozúk meg a vasszejvesiek közt Graecanica falu mellett véres ütközést esett. Keresztény részen elcsett 2 ember, 7 megsebesült, s a törökök elvesztettek 14 halottat. Minthogy a basi-bozúk, nemcsak szokásuk szerint, tüzoszlopokat hagytak maguk után, e pillanatban sok család a szabad ég alatt áll, a kemény tél s az éhség minden kinjainak kitéve.

Hogy ily vállalatok, melyeknek célja mindenekelőtt fosztogatás, a lakosságot nagyon nyugtalanítják és lázadásra bírják, az a Hercegovina legközelebbi multjából ismeretes. A helyhatóságok ily rablótámadásoknál rendszerint többé kevésbé érdekelve vannak, mert a zsákmányból nekik is jut és azért szemet hunynak.

Az azonban elvitázhatatlan tény, hogy a kormány fölötté gyöngye s a kormányzásra a szó valódi értelmében teljes képtelen ily állapotok mellett aztán tessék fenntartani keleten a status quo-t.

Egyesült Államok. A washingtoni képviselőház 12 vádpontot fogadott el Johnson ellen, és pedig a következőket: Kísérlet Stanton eltávolítására a hadügyminiszteriumból, s arra, hogy Thomas a senatus hozzájárulása és beleegyezése nélkül a hivatali idő tartamára vonatkozó törvénynek ellenében kineveztesék; összeesküvés, hogy a hadügyminiszteriumban levő államvagyont erővel kezébe kerítse; kísérlet, Emery tbnokot a főállító törvényekkel ellenkezőleg arra bírni, hogy oly parancsokat teljesítsen, melyeket nem Granttól kapott; kísérlet az újjászervezési törvény kivételének akadályozására; eltágadás a congressus auctoritásának; vádolgatása a congressusnak nyilvános beszédekben s oly kifejezésekben, melyek magas államhivatalnokhoz nem illelnek; végre megsértése az alkotmányban bizonyos törvények mellőzése és áthágása által.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

T Ö Z S D E.

Table with 3 columns: Item, Price, and Unit. Title: Pesti áru- és értéktőzsde márczius 15-én.

Table with 3 columns: Item, Price, and Unit. Title: Magyar értékpapírok árkelete.

Table with 3 columns: Item, Price, and Unit. Title: Bécsi börze márczius 14-án.

Table with 3 columns: Item, Price, and Unit. Title: Részvények.

Table with 3 columns: Item, Price, and Unit. Title: Elsőbbesít kötvények.

H I R D E T É S E K.

Advertisement for Dr. Buron's Parisian medicine. Includes text: 'Köszvény-VÁRSZON', 'Dr. BURON', 'Párisi általános sebtapasa', and 'Azon sok ezer elismertési levél közül csak néhányat közlünk...'.

Advertisement for Karoly József's book 'A börze-üzletekben'. Includes text: 'Károly József', 'A börze-üzletekben', 'Részvétel', 'Eselely betéttel'.